

Концертна сезона 2017/18

Филхармонијски пандемонијум

Камерна сцена Београдске филхармоније

Циклус концерата камерне музике

Тијана Милошевић, виолина
Бобан Стошић, контрабас
Михаило Саморан, кларинет
Сава Ђурић, фагот
Јован Савић, труба
Игор Ранковић, тромбон
Александар Радуловић, перкусије

Диригент: Александар Којић

Режија: Влатко Илић

Војник / Ђаво: Тамара Крцуновић
Наратор: Владица Милосављевић

Војника на сцени прави: Војислав Клачар, визуелни уметник

Видео снимак: Борис Шебез, сниматељ / Добривоје Милијановић, дизајнер звука /
Растко Убовић, монтажер

Четвртак, 5. април 2018. године
Сала Београдске филхармоније у 19 часова

Игор Стравински: *Прича о војнику*
Igor Stravinsky: *The Soldier's Tale*

Део 1

Увод. Војников марш. Мале арије крај потока. Војников марш (реприза).
Пасторала. Мале арије крај потока (реприза)

Део 2

Војников марш (реприза). Краљевски марш. Мали концерт. Три игре (Танго,
Валцер, Регтајм). Ђаволова игра. Мали корал. Ђаволова песма. Велики корал.
Ђаволов тријумфални марш.

Part 1

Introduction. The Soldier's March. Airs by a Stream. The Soldier's March (reprise).
Pastorale. Airs by a Stream (reprise).

Part 2

The Soldier's March (reprise). The Royal March. A Little Concert. Three Dances (Tango,
Waltz, Ragtime). The Devil's Dance. Little Choral. The Devil's Song. Great Choral.
Triumphal March of the Devil.

Превод на српски са енглеског: Зиа Глухбеговић

Прича о војнику Игора Стравинског (1882-1971) настала је 1918. године, током композиторовог егзила у Швајцарској. Премијерно је изведена 28. септембра исте године са великим успехом у Општинском позоришту у Лозани, под управом Ернеста Ансермеа. Аутор либрета на француском језику, базираног на руској народној бајци, је швајцарски писац Шарл Фердинанд Рами. Стравински је ово дело написао за септет који чине виолина, контрабас, кларинет, фагот, труба, тромбон и удараљке. Разлог за овако мали састав је недостатак музичара који су углавном били мобилисани, те је Стравински у договору са Рамијем направио музику за комад крајње сведене сценографије, погодан за турнеје и извођења у малим дворанама. Стравински је убрзо потом приредио и свиту, која је концертно изведена 1920. године у Лондону, а на сцени је поново постављена тек четири године касније, када је изведена у Берлину, Паризу, Франкфурту и Висбадену.

Причу у два дела која је, према Стравинскомом упутству, *играна, певана и рецитована*, могу да тумаче три глумца: Војник, Ђаво и Наратор, који преузима и улоге неколико споредних ликова. Улогу Принцезе тумачи играчица која је неми лик.

Прича говори о руском војнику Јосифу који продаје своју виолину (заправо своју душу) Ђаволу, у замену за књигу која садржи догађаје који ће се одвијати у будућности и уз помоћ које ће стећи неизмерно богатство. Вођен добрим и лошим саветима Наратора и Ђавола, виолину губи на превару. Пошто је поставши богат, изгубио све до чега му је стало, војник схвата да материјалне ствари заправо немају никакву вредност и покушава да поврати оно што је некада имао. Јосиф успева да врати виолину изазивајући Ђавола на партију карата коју зна да не може да добије. Губи сав новац, али добија натраг своју душу и заслужује љубав Принцезе. Коначно,

војник се кришом још једном враћа у родни крај, желећи да види мајку, и тиме крши једини услов тешко освојене слободе. Приближавајући се свом селу, војник поново среће Ђавола који га чека, свирајући виолину. Јосиф погнуте главе, полако и без отпора, одлази са Ђаволом.

Реч редитеља

Прича о војнику Стравинског и Рамија је први пут пред публиком изведена 1918. године, у години након Октобарске револуције. И као што у причи Војник изнова пада под утицај Ђавола, због тога што се на крају ипак враћа кући, вероватно је и да је за већину тада расељених лица, као и за самог Стравинског, помисао на повратак дому изазивала језу сличну оној, која би уследила при сусрету са нечастивим. То су ствари које измичу тумачењима, не зато што су нам непознате, већ зато што су део доживљаја. Оне нису замисли које ствараоци уграђују у своја дела, већ чине потку тренутка у којем једно дело настаје. Војник из руске бајке коју бележи Афанасјев, и која је послужила као инспирација за *Причу о војнику*, се такође затиче у једном измењеном свету који превазилази његове моћи разумевања. Он је, након што је десет година служио господара (кметство се у Русији укида током Афанасјевљевог живота), неписмен, те му књига коју му Ђаво нуди делује сасвим бескорисно. Због тога ће 1918. године војнику из Првог светског рата, који је опустошио Европу, бити понуђен већи улог – сасвим конкретно, књига која предвиђа будућност, те му може омогућити спекулације на берзи, и он ће је узети у замену за своју виолину. Мотив споразума са Ђаволом, у којем се душа продаје за некакву предност (у знању, здрављу или богатству) порекло води још из средњовековних моралитета. Ипак, иако у *Причи о војнику* препознајемо трагове руског фолклора, Марлоуовог или Гетеовог *Фауста*, као и авангардног духа (не заборавимо да дадаизам настаје 1916. године), она се данас изводи у једном другачијем амбијенту, који сасвим вероватно такође изазива језу код оних који у њему живе. Због тога је ова поставка замишљена као дело отворено за различита тумачења, а пре свега различите доживљаје. Протагониста наше приче је и војник из Брехтовог комада *Човек је човек*, и постатомски антијунак театра апсурда (Бекет, *Не ја*), беба од папира из Бондове драме *Црвени, црни, и неуки*, као и човек мултимедијалног света Питера Гринавеја. Напослетку, наш јунак је жена, далеко мање видљива жртва ратова, као и мирнодопских времена. Сви они чине мапу инсценације, која би, иако пропустива, требала да послужи приликом откривања нових територија хуманости.

Влатко Илић

Александар Којић, диригент, рођен је у Новом Саду 1984. године. После завршених основних и специјалистичких студија дириговања, на Факултету музичке уметности у Београду, усавршавао се на мајсторским курсевима Уроша Лајовица, Марка Стрингера, Ервина Ортнера, Фридера Берниуса, Тимотија Брауна, Хелмута Рилинга, Тона Копмана и Рикарда Мутија. Године 2009. добија позив за место сталног диригента у Опери и Балету Српског народног позоришта у Новом Саду.

Поред стандардног оперског репертоара пажњу поклања и новим оперским остварењима. Извођење опере *Милева*, композиторке Александре Вребалов, награђено је Годишњом наградом Српског народног позоришта за најбољу оперску представу у 2012. години. Француска телевизија *ARTE* снимила је извођење и емитовала га шест месеци, након чега је ова продукција ушла у првих 15 које је *ARTE* телевизија снимала током 2012. Поводом сто година од рођења Рудолфа Бручија 2017. године дириговао је новосадском премијером балета *Катарина Измаилова*.

Са ансамблом Опере СНП у Новом Саду, запажено је било извођење кантате Сергеја Прокофјева *Александар Невски* као и Гала концерт поводом 150. годишњице рођења Рихарда Штрауса. Више пута је награђиван годишњом наградом СНП-а. До сада је наступао са оркестром Камерата академика, Зрењанинским камерним оркестром, Београдском филхармонијом, Симфонијским оркестром РТС-а, Зрењанинском филхармонијом, Суботичком филхармонијом, камерним оркестром *Чешки виртуози* из Брна. Као клавирски сарадник, корепетитор, сарађује са оперским певачима и камерним музичарима. Гостовао је у Мађарској, Русији, Хрватској, Чешкој.

Тамара Крцуновић је студирала глуму на Факултету драмских уметности, а по завршетку студија је прешла на *Conservatoire National Supérieur d'Art Dramatique* у Паризу, где је сарађивала са професором филмске глуме Филипом Гарелом. У позоришту је играла улоге као што су Јулија у *Ромеу и Јулији*, Беатрис у *Много буке ни око чега*, Настјенка у *Белим ноћима*, а сарађује и са ауторима попут О. Фрљића, С. Спахић, В. Илића, Х. Гале, Б. Лавињ, и другима. На филму и телевизији сарађивала је са Стеваном Филиповићем, Николом Љуцом, Рејфом Фајнсом, Давидом Депесвијем, Шамимом Сарифом, Лореном Буланжеом, Дејаном Зечевићем. Њен рад обухвата филмове *Влажност (Берлинале 2016)*, *Флафи (TIFF 2016)*, *Un An*, *Coriolanus*, *La Dernière Plaine*, *Despite the Falling Snow*, као и серије: *Ургентни центар*, *Убице мога оца*, *Војна Академија*, *Сумњива лица*, *Јагодићи*.

Владица Милосављевић је истакнута филмска, позоришна и телевизијска глумица. Остварила је запажене улоге у бројним филмским и телевизијским остварењима, од којих се могу издвојити филмови: *Само једном се љуби*, *Сплав медуза*, *Још овај пут*, *Срећна нова '49* и други. Чланица је *Качински* групе, а од 1980. године и Југословенског драмског позоришта.

Редитељ **Влатко Илић**, доцент на катедри за теорију и историју Факултета драмских уметности у Београду, рођен је 1981. године у Београду. Дипломирао је 2006. године на Катедри за позоришну и радио режију, као студент генерације Факултета драмских уметности. Децембра 2010. године одбранио је докторску

дисертацију на Универзитету уметности у Београду и стекао звање доктора наука из области теорије уметности и медија.

Добитник је специјалне Стеријине награде за режију (2007), аутор књиге *Увод у нову теорију позоришта* и један од уредника тематског зборника *Позориште у контексту... и не само позориште*. Поред режије, Илић се активно бави научно-истраживачким радом: објављује чланке, учествује у међународним истраживачким пројектима, излаже на научним скуповима у земљи и иностранству (Србија, Хрватска, Словачка, Немачка, и друге). Редовно сарађује са драмским програмом Радио Београда (*Тестамент овог дана*, Е. Бонд; *Пет нивоа пет разговора др Светолика Плесника и др Марије Полек*, В. Клачар; *Исцељење*, Д. Вуксановић; и друге) Од 2012. до 2014. године је реализатор научно-истраживачког пројекта *Теорија извођачких чинова: од драмског театра до друштвених промена* при Академији уметности Универзитета у Новом Саду, а од 2012. године гостујући професор на Факултету уметности Универзитета Доња Горица, Црна Гора. Члан је Естетичког друштва Србије. Аутор је великог броја уметничких радова у земљи и иностранству.

Војислав Клачар је уметник активан у области вишемедијског стваралаштва. Докторирао је на Универзитету уметности у Београду, на групи за вишемедијску уметност, а основне студије вајарства завршио је 2006. године на Факултету ликовних уметности у Београду. Исте године прима Награду за особену креативну иновацију из фонда *Милош Бајић* и уписује уметничке специјалистичке студије сликарства. Члан је Удружења ликовних уметника Србије (УЛУС), група за проширене медије, од 2007. године. Вишегодишња уметничка пракса Војислава Клачара *Краљевина Корета* обухвата: скулптуре, цртеже, дигиталне слике, интернет презентације, видео радове, перформансе, драмске текстове и позоришне инсталације. Његови радови су реализовани и излагани у земљи и иностранству: Октобарском салону, галерији Дома омладине (Београд), Музеју савремене ликовне уметности (Нови Сад), Институту за студије театра (Лајпциг), Хебеловом позоришту (Берлин), итд.

Биографије музичара Београдске филхармоније можете пронаћи на сајту www.bgf.rs.